Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse määruste muutmine seoses e-residentsuse programmi üleminekuga kaardivabale lahendusele“
eelnõu seletuskiri
Lisa

Kooskõlastustabel

Esitaja/märkuse sisu	Märkuse arvestamine/mittearvestamine
Justiits- ja Digiministeerium	
1. Halduskoormus – 25.05.2025 jõustus HÕNTE muudatus, millega kehtestati halduskoormuse tasakaalustamise reegel: halduskoormust suurendades tuleb kavandada ka halduskoormust vähendav muudatus (HÕNTE § 1 lg 41). Reegli rakendamise juhis on kättesaadav Justiits- ja Digiministeeriumi veebilehel. Reegel rakendub ka määruste puhul. Seetõttu palume eelnõu seletuskirja sisukokkuvõttes märkida, kas eelnõuga kavandatavad muudatused toovad kaasa ettevõtjate, inimeste või vabaühenduste halduskoormuse kasvu. Kui see nii on, tuleb halduskoormuse tasakaalustamise reeglist lähtuvalt näha ette ka muudatused halduskoormuse samaaegseks vähendamiseks (HÕNTE § 1 lg 41, § 41 lg 2 p 3). Põhjalikumalt tuleb halduskoormuse lisandumist ja vähendamist asjakohasel juhul kirjeldada eelnõu seletuskirja osas „Määruse mõjud“. Juhul kui muudatused ettevõtjate, inimeste ja vabaühenduste halduskoormust ei mõjuta, tuleb sisukokkuvõttes märkida, et muudatustel puudub mõju halduskoormusele. Sel juhul, samuti ka halduskoormuse võimalikul vähenemisel tasakaalustamise reeglit rakendada pole vaja.	Arvestatud
2. Eelnõu § 1 – sättega muudetakse ABIS andmekogu põhimäärust. Juhime tähelepanu, et ABIS andmekogu põhimääruse aluseks olevad volitusnormid ja seaduse tasandi regulatsioonid tuleks kõigis seadustes ühtlustada ning viia kooskõlla Justiits- ja Digiministeeriumi juhisega. Lisaks sellele tuleb üle vaadata ka kogu põhimäärus, et selles oleks kajastatud korrektselt, kes on vastutav töötleja avaliku teabe seaduse mõttes, kes isikuandmete vastutavad töötlejad, kes volitatud töötlejad jne. Praegu on põhimääruses kirjas, et volitatud töötlejad on muu hulgas Kaitsepolitseiamet, Välisluureamet ja Kaitsevägi. Volitatud töötleja	Selgitus Vastutava ja volitatud töötleja osa läbi arutatud JDM-ga, teema vajab põhjalikumat analüüsi ja selle juurde tullakse tagasi edaspidi.

saab andmekogus teha üksnes seda, mida vastutav töötleja on temale edasi delegeerinud. Ilmselt ei ole ükski andmekogu kaudu oma ülesandeid täitev asutus osa oma ülesandeid eelnimetatud volitatud töötlejatele edasi volitanud, et nood tema nimel ja juhiste järgi tegutseksid. Seega ei ole volitatud töötlejad tegelikkuses volitatud töötlejad. Lisaks tuleb andmekogu põhimääruses selgelt välja tuua, mis andmeid teistest andmekogudest saadakse – see võimaldab teha kindlaks, millised on andmekogu põhiandmed.	
Andmekaitse Inspektsioon	
1. Eelnõu § 1 punktiga 1 täiendatakse Vabariigi Valitsuse 23. detsembri 2021. a määruse nr 125 „Automaatse biomeetrilise isikutuvastuse süsteemi andmekogu põhimäärus“ 3. peatüki 1. jagu uue 3. jaotisega, kuhu kuulub § 10^1. Nimetatud sätte järgi kantakse e-residendi e-identimisvahendi (eID vahend) kasutamise õiguse taotleja kohta automaatse biomeetrilise isikutuvastuse süsteemi andmekogusse (ABIS) e-residendi eID vahendi taotleja näokujutis ja sõrmejäljekujutised. Seletuskirjas põhjenda-takse muudatuse vajalikkust kaardivabale eID vahendile üleminekuga ning sellega, et seni kanti e residendi digi-ID taotleja andmed ABIS-sse isikut tõendava dokumendi taotleja regulatsiooni alusel. Samas ei nähtu seletuskirjast, miks on uues mudelis vajalik just sellises ulatuses andmekoosseis. Seletuskirjas on selgitatud, et andmekogusse kogutavate ja töödeldavate andmete koosseisu ei muudeta. Samas, kuna e-residendi eID vahendi kasutamise õigus ei ole enam isikut tõendav dokument, peaks vajalikkuse põhjendus olema senisest täpsem. Praegu on seletuskirjas esitatud peamiselt süsteemne ja normitehniline põhjendus, mitte aga sisuline andmekaitseline vältimatus. Palume seletuskirja täiendada ja selgemalt avada, miks senine andmemaht on ka uues lahenduses vältimatult vajalik.	Arvestatud
2. Eelnõu § 1 punktiga 4 muudetakse kehtiva ABIS põhimääruse § 38 lõike 1 punkti 1 selliselt, et ABIS-sse kantud e-residendi eID vaheni taotleja ja kasutaja andmeid säilitatakse pärast arhiivi kandmist samuti 60 aastat. Seletuskirjas on selgitatud, et muudatused on seotud kaardivabale e-residendi eID vahendile	Arvestatud

üleminekuga ning nendega tagatakse andmekogusse ABIS kantud e residendi eID vahendi taotleja ja kasutaja andmete säilitamine analoogselt praegu kehtiva e residendi digi ID kasutaja andmetele Leiame, et piisav ei ole seletuskirjas viide „analoogsele“ säilitamisele, vaid läbipaistvuse ja õigusselguse huvides tuleks seletuskirjas sõnaselgelt avada konkreetne säilitamise põhjus, tähtaeg, säilitamise algusmoment ning kas kõik andmed säilivad sama kaua.	
3. Eelnõu §-ga 3 muudetakse Vabariigi valitsuse 20. detsembri 2018. a määrust nr 129 „Rahvastikuregistri ülesehitus, turvaklass, täpne andmekoosseis ja andmeandjate üleantavate andmete loetelu“. Muudatustega sõnastatakse ümber rahvastikuregistri (RR) andmekoosseisu puudutavad sätted. Kui kehtiv määrus näeb ette, et RR kantakse „e-residendi digitaalse isikutunnistuse väljaandja teade e-residentsuse olemasolu ja kehtivuse kohta“, siis muudatusega nähakse ette, et RR-i kantakse „teade e-residentsuse olemasolu ja kehtivuse kohta“. Sama on selgitatud ka seletuskirjas märkides, et sõnastust muudetakse üldisemaks, et hõlmata nii e-residendi digi-ID kui ka e-residendi eID vahend. Märgime, et selline sõnastus on funktsionaalselt küll arusaadav, kuid andmekaitse vaatest liiga üldine, kui selle taga olev andmeväli või andme koosseis ei ole mujal piisavalt lahti kirjutatud Soovitame seletuskirjas või vajadusel andmekoosseisu kirjelduses selgitada RR-i kantava „teate“ sisu ehk kas tegemist on üksnes staatuse kinnitusega või sisaldab see ka kehtivusaja, väljaandmise või muu seotud tunnuse andmeid. Rõhutame, et inimene peab saama mõistlikult aru, millist teavet tema kohta andmekogusse kantakse.	Arvestatud
4. Ühtlasi juhime tähelepanu eelnõu seletuskirjas toodule, mille kohaselt ei ole eelnõul olulist mõju ning see ei mõjuta andmesubjekti õigusi vahetult. Leiame, et tegemist on liiga kategoorilise väitega. Kuigi eelnõu ei loo iseseisvalt uut põhiregulatsiooni, muudab see siiski ABIS-sse kantavate andmete koosseisu e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse taotleja osas ja andmete säilitamise regulatsiooni, RR-i kantava teabe sõnastust ja mitme valdkondliku määruse kohaldamise	Arvestatud

loogikat üleminekuperioodil. Seetõttu palume seletuskirjas täpsustada, et eelnõu mõjutab küll peamiselt rakenduskorraldust, kuid sellel on siiski andmekaitseline tähendus, kuna see täpsustab, milliseid andmeid andmekogudesse kantakse ja kuidas neid käsitletakse.	
Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus	
Eelnõu § 3 punktiga 1 kavandatava muudatusega muudetakse määruse nr 129 § 25 punkti 3, mille kohaselt kantakse rahvastikuregistrisse e-residendi digi-ID väljaandja teade e-residentsuse olemasolu ja kehtivuse kohta. Muudatuse järgi kantakse edaspidi rahvastikuregistrisse teade e-residentsuse olemasolu ja kehtivuse kohta. Eelnõuga kaasnevad rahvastikuregistrile arendustööd, milleks puuduvad eelarvelised vahendid ja arendustööd ei ole tööplaanis (sh ei ole tehtud eelanalüüsi). Tulenevalt eeltoodust jääb ebaselgeks, kuidas peaks toimuma teate edastamine oma teenustes x-tee teenuse kaudu avalikule ja erasektorile. Samuti palume selgitada, mida tähendab "teade" ning mis muutub äriliselt (sh mis muutub tänastes lahendustes).	Selgitus Vastava turvalise lahenduse kasutusele võtmiseks on SMIT läbi viinud hanke ja koostöös lepingupartneriga on käimas arendustööd. SMIT-i poolt hangitud ja arendatav lahendus peab tagama tugevad tehnilised kaitsemeetmed, et välistada identiteedivargusi või teesklusründeid. Rahvastikuregistri (RR) ja sellega seonduva andmevahetuse muudatusi on arutatud Siseministeeriumi rahvastiku toimingute osakonnaga (RTO) juba seoses ITDS-i muutmise eelnõuga. Kehtiva regulatsiooni kohaselt kantakse RR-i ka praegu teade e-residentsuse olemasolu ja kehtivuse kohta. Muudatuse kohaselt ei ole see edaspidi enam e-residendi digitaalse isikutunnistuse väljaandja teade, kuna PPA lõpetab selle dokumendi väljaandmise. Seletuskirja täiendatud RR-i kantavate andmete osas ja välja on toodud, et e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse andmisel kantakse RR-i e-residendi isiku- ja kontaktandmed, eID vahendi kasutamise õiguse andmise kuupäev ja selle kehtivus. E-residendi eID vahendi kasutamise õiguse kehtetuks tunnistamise korral kantakse RR-i kehtetuks tunnistamise kuupäev ja kehtetuks tunnistamise alus. Kaardivabale e-residendi eID vahendile üleminekul jäävad paralleelselt kasutusele ka varem välja antud e-residendi digi-ID-d ja muudetud sõnastusega on hõlmatud nii e-residendi digi-ID kui ka e-residendi eID vahendi kasutamise õigus. Vajalikud arenduskulud kaetakse e-residentsuse programmi eelarvest nagu on välja toodud ka seaduseelnõu seletuskirjas. Tehniliste detailide, analüüsi- ja arendusvajaduste osas suhtlevad vastavate valdkondade SMITi eksperdid omavahel otse, kaasates ka SIM RTO ja PPA kontaktid